

Februar 2021 Kommuner og Naturstyrelsen kan i samarbejde med lokale interessenter søge om en fri, multifunktionel jordfordeling til realisering af et multifunktionel projekt. Et multifunktionelt projekt er et lokalt samarbejde om bl.a. landbrugsdrift, natur, miljø, klima og friluftsliv.

Hvad er multifunktionel jordfordeling?

En jordfordeling er en lovreguleret måde at lave mange handler mellem flere ejendomme på samme tid og med samme skæringsdag (overtagelsesdag). Den gennemføres samtidigt mellem de deltagende lodsejere på en fastsat skæringsdag, efter at jordfordelingskommissionen har afsagt kendelse herom. Multifunktionel jordfordeling er jordfordeling, der skal muliggøre multifunktionelle projekter, som sammentænker landbrugsproduktion med andre hensyn i det åbne land som f.eks. natur, miljø og klima.

Det er en win-win situation, hvor landdistrikterne udvikles, lokalsamfundet får bedre natur, miljø og friluftsmuligheder, og klimaet tilgodeses, når lokale lodsejere får mulighed for at tage jorder med ringe dyrkningsværdi ud af drift for til gengæld at få bedre driftsøkonomi ved bl.a. at samle jorden omkring deres bedrifter. Ordningen er derfor bl.a. et understøttende virkemiddel til udtagning af lavbundsjorder.

Eksempel på multifunktionel jordfordeling:

5 lodsejere ejer jord i et område, hvor kommunen og lokale foreninger gerne vil lave et vådområde, rejse skov og beskytte drikkevandet. Borgerforeningen vil gerne opstille borde og bænke og lave en sti i området. Lodsejerne er alle interesserede i at stille deres jord til rådighed for disse formål, fordi de i stedet tilbydes attraktiv landbrugsjord andet steds. Derudover får lodsejerne i området tilbudt bedre arrondering, hvor deres jord samles om driftsbygningerne.

Hvad dækker ordningen?

Ordningen om multifunktionel jordfordeling indebærer en fri (gratis) jordfordeling. Det betyder, at Landbrugsstyrelsen gennemfører en jordfordeling og afholder alle omkostningerne i forbindelse med jordfordelingsprocessen. Landbrugsstyrelsen har mulighed for at opkøbe erstatningsjord, som lodsejere kan købe i jordfordelingen i forbindelse med et projekt. Projektets øvrige udgifter skal finansieres på anden vis.

Der er tale om en ydelsesordning, og ikke en tilskudsordning. Der vil ikke være et økonomisk mellemværende mellem ansøger og Landbrugsstyrelsen.

Hvem kan søge om multifunktionel jordfordeling?

Kommuner, men også Naturstyrelsen, kan være projekt-ejere og søge om multifunktionel jordfordeling til multifunktionelle projekter. Når Naturstyrelsen ansøger, skal det ske på baggrund af en aftale med den/de kommuner, hvor projektarealet er beliggende.

Jordfordelingen er frivillig for lodsejerne at deltage i. Derfor kan projektet kun gennemføres, hvis de berørte lodsejere accepterer projektet.

Proces og jordfordeling

Ansøgninger bliver vurderet på baggrund af adgangskriterier og indholdet i projektet. Landbrugsstyrelsen træffer på denne baggrund afgørelse om (betinget) samtykke til en multifunktionel jordfordeling.

Herefter gennemfører Landbrugsstyrelsen en forundersøgelse og vurderer jordfordelingspotentialer og lodsejeropbakningen til projektet. På baggrund af resultatet af forundersøgelsen giver Landbrugsstyrelsen (endeligt) samtykke.

Herefter gennemfører Landbrugsstyrelsen jordfordelingen. Når jordfordelingen er berigtiget, der er afsagt jordfordelingskendelse, og denne er tinglyst, kan anlæg af projektet gå i gang.

Krav til et multifunktionelt projekt ved ansøgning om gratis multifunktionel jordfordeling:

- Projektet skal understøtte mindst 3 nationale interesser, hvoraf mindst én har karakter af direktivforpligtigelse.
- Projektet skal omfatte mellem 100 og 1.000 ha jordfordeling.
- Der skal i realiteten kunne gennemføres en jordfordeling.
- De enkelte projektelementer i det multifunktionelle projekt skal være realiserbare.
- Der skal være en plan for finansieringen af det multifunktionelle projekt.
- Projektet skal være lokalt forankret og skal inddrage lokale lodsejere og andre lokale interessenter.
- Projektet skal bidrage til en væsentlig, permanent ændring i arealudnyttelsen.

Nationale interesser

For at få adgang til multifunktionel jordfordeling skal det multifunktionelle projekt understøtte mindst 3 af følgende interesser, hvoraf mindst én skal have karakter af direktivforpligtelse:

Nationale interesser, der har karakter af direktivforpligtelse:

- Drivhusgasreduktion
- Rent vandmiljø
- Rent drikkevand
- Natura 2000 og bilag IV-arter

Nationale interesser med høj prioritet:

- Klimatilpasning
- Natur og biodiversitet
- Skovrejsning
- Økologisk landbrug

Øvrige nationale interesser:

- Friluftsliv (herunder forbedret adgang til natur m.v.)
- Landdistriktsudvikling
- Arrondering af landbrugsjord

Finansiering af projektet

Projektejer skal lave en plan for finansiering af øvrige udgifter i forbindelse med det multifunktionelle projekt og vedlægge planen i ansøgningen. Typiske udgifter kan være facilitering af projektet, udgifter til den indledende undersøgelse, anlægsudgifter, lodsejerkompensation eller opkøb af areal.

Finansieringsplanen skal bl.a. indeholde budget for de samlede udgifter til gennemførelsen af projektet, oplysning om, hvordan udgifterne finansieres (finansieringskilder), og om finansieringen er i hus, eller hvornår den forventes at blive søgt. Mulige finansieringskilder kan bl.a. være nationale og EU-tilskudsstøtteordninger, forsyningsselskaber, fonde eller kommunale og statslige midler.

Lokal forankring

Det er et krav for at komme i betragtning til en fri, multifunktionel jordfordeling, at der er et tæt samarbejde mellem projektejer og lokale interessenter, herunder særligt lodsejere og landboforeninger.

Projektejer skal derfor sammen med ansøgningen vedlægge skriftlig dokumentation for den lokale forankring. Dokumentationen skal som minimum indeholde en udtalelse fra en repræsentant for de berørte lodsejere, f.eks. den lokale landboforening, samt dokumentation for, at øvrige lokale interessenter er inddraget (f.eks. resumé af afholdte borgermøder).

Permanent ændring af arealudnyttelsen

For at komme i betragtning til en multifunktionel jordfordeling skal det multifunktionelle projekt føre til en væsentlig, permanent ændring af arealudnyttelsen for arealer, som udgår af landbrugsdrift eller overgår til ekstensiv drift.